

Який порядок огляду речей фізичних осіб та транспортних засобів в умовах воєнного стану?

Воєнний стан - це особливий порядок життя країни, тож права і свободи людини і громадянина протягом дії воєнного стану можуть обмежуватися.

Так, перевірка документів осіб, огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян здійснюється лише після введення воєнного стану.

Відповідно до п. 3 Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» №64/2022 (далі - Указ) (затверджено Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» реєстр. № 2102-IX від 24.02.2022 (далі - Закон № 2102-IX) у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30 – 34, 38, 39, 41 – 44, 53 Конституції України, а також **вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України "Про правовий режим воєнного стану".**

До заходів правового режиму воєнного стану належить і перевірка у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України, документів у осіб, а в разі потреби **проведення огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів**, службових приміщень і житла громадян.

Вказаний вище захід правового режиму регламентовано Порядком перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану, затвердженого Постановою КМУ від 29 грудня 2021 року № 1456 (далі - Порядок № 1456) та Порядком здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан, затвердженого Постановою КМУ від 8 липня 2020 року № 573 (далі - Порядок № 573).

Огляд речей фізичних осіб та транспортних засобів здійснюється здійснюється лише після введення воєнного стану.

Проведення огляду речей фізичних осіб та транспортних засобів в умовах воєнного стану регламентовано Порядком № 1456 та Порядком № 573.

Хто має право проводити огляд?

Уповноважені особи: Національної поліції, СБУ, Національної гвардії, Держприкордонслужби, ДМС, Держмитслужби та Збройних Сил, які визначені в наказі коменданта.

Крім того, патрулям на території, де запроваджено комендантську годину та встановлено спеціальний режим світломаскування, в установленому законодавством порядку надано право за потреби проводити огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, які ними перевозяться.

Що може робити уповноважена особа?

Під час проведення огляду речей, транспортних засобів, уповноважена особа може застосовувати технічні прилади та технічні засоби, що мають функції виявлення вибухонебезпечних предметів та речей (речовин), обіг яких заборонено чи обмежено, фото-, аудіо- і відеофіксації.

При цьому, аудіо- і відеофіксація особистих речей громадян здійснюється уповноваженими особами за згодою громадян. До особистих речей можуть відноситись - товари особистої гігієни, одяг, білизна, взуття, особисті прикраси, інші речі призначені для забезпечення повсякденних потреб громадянина.

З метою здійснення огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів уповноважена особа може проводити поверхневу перевірку.

Як проводиться поверхнева перевірка?

Поверхнева перевірка проводиться шляхом візуального огляду особи, проведення по поверхні вбрання особи рукою, спеціальним приладом або засобом, візуального огляду речей, багажу, вантажів та/або транспортного засобу (салону, багажника).

Уповноважена особа для проведення поверхневої перевірки особи може зупиняти осіб та/або оглядати їх, якщо існує достатньо підстав вважати, що особа має при собі речі, обіг яких заборонено чи обмежено або які становлять загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб.

Поверхнева перевірка проводиться уповноваженою особою відповідної статі.

У невідкладних випадках поверхневу перевірку може проводити будь-яка уповноважена особа лише з використанням спеціального приладу або засобу.

Уповноважена особа під час проведення поверхневої перевірки транспортного засобу має право вимагати відкриття кришки багажника та/або дверей салону.

Під час поверхневої перевірки речей або транспортного засобу особа повинна самостійно показати уповноваженій особі вміст особистих речей чи транспортного засобу.

Які підстави для проведення поверхневої перевірки?

Уповноважена особа має право проводити поверхневу перевірку речей, транспортних засобів, багажу та вантажу:

- а. якщо існує достатньо підстав вважати, що у транспортному засобі перебуває правопорушник або особа, свобода якої обмежується в незаконний спосіб;
- б. якщо існує достатньо підстав вважати, що у транспортному засобі перебувають речі, обіг яких заборонено чи обмежено або які становлять загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб;
- с. якщо існує достатньо підстав вважати, що речі, багаж, вантажі або транспортний засіб є знаряддям вчинення правопорушення та/або вони перебувають в тому місці, де може бути скоєно кримінальне правопорушення, для запобігання якого необхідно провести поверхневу перевірку.

Чи може бути особа затримана?

Так. При цьому, у разі виявлення під час огляду речей, транспортних засобів ознак складу кримінального та/або адміністративного правопорушення затримання таких осіб та вилучення відповідних речей здійснюється відповідно до вимог [Кримінального процесуального кодексу України](#) та [Кодексу України про адміністративні правопорушення](#).

Уповноважена особа має право зупиняти транспортні засоби в разі:

- порушення водієм [Правил дорожнього руху](#);
- якщо є очевидні ознаки, що свідчать про технічну несправність транспортного засобу;
- якщо є інформація, що свідчить про причетність водія або пасажирів транспортного засобу до вчинення ДТП, кримінального чи адміністративного правопорушення, або якщо є інформація, що свідчить про те, що транспортний засіб чи вантаж можуть бути об'єктом чи знаряддям учинення ДТП, кримінального чи адміністративного правопорушення;
- якщо транспортний засіб перебуває в розшуку;
- необхідності здійснення опитування водія чи пасажирів про обставини вчинення ДТП, кримінального чи адміністративного правопорушення, свідками якого вони є або могли бути;
- необхідності залучення водія транспортного засобу до надання допомоги іншим учасникам дорожнього руху або поліцейським або як свідка під час оформлення протоколів про адміністративні правопорушення чи матеріалів ДТП;
- необхідності обмеження чи заборони руху транспортних засобів;
- якщо спосіб закріплення вантажу на транспортному засобі створює небезпеку для інших учасників дорожнього руху;
- порушення порядку визначення і використання на транспортному засобі спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв;
- проїзду транспортних засобів через блокпости та контрольні пункти в'їзду-виїзду.

Загальні рекомендації для громадян під час огляду речей та транспортних засобів є такими:

- поведіться спокійно;
- жодної агресивної поведінки;

- надайте документи для перевірки, зустрічно вимагати документи від людей у формі не рекомендовано;
- чітко відповідати на запитання;
- не ведіть відеозйомку;
- вимкніть та відєднайте відеореєстратор;
- на вимогу відкрийте багажник та покажіть салон автомобіля;
- не заходьте за спину військовим під час огляду автомобіля;
- після огляду повільно продовжити рух.